

Bezbednost na internetu

Vladan Radenović, komercijalista na terenu

Uokvirena smernicama održivog razvoja, *Titanova* inicijativa bezbednosnih radionica – „Bezbednost pre svega”, uvrstila je u svoje ovogodišnje aktivnosti i dva predavanja na temu „Bezbednost na internetu”, koja su, u saradnji sa Fondacijom „Tijana Jurić”, održana 9. maja 2017. godine, u bioskopskoj sali Narodne biblioteke u Kosjeriću. Edukacija je organizovana za sve učenike sedmog i osmog razreda Osnovne škole „Mito Igumanović”, u cilju podizanja svesti o značaju bezbednog korišćenja i moguće zloupotrebe interneta.

Godinama unazad za osnovce četvrtog razreda *TITAN Cementara Kosjerić* priređuje radionice o važnosti poštovanja bezbednosnih normi u đačkom kolektivu, igri, saobraćaju, sa isticanjem sigurnog ponašanja na putu od kuće do škole. Organizovanjem predavanja o bezbednoj upotrebi interneta, hteli smo da odemo korak napred, i izađemo u susret potrebama dece uzrasta 13–14 godina koja su, po rečima Igora Jurića, predavača i osnivača Fondacije, najpodložnija manipulacijama i ugrožavanju privatnosti na računarskim mrežama.

S tim u vezi, zaštita podrazumeva fizičku, psihičku i moralnu bezbednost maloletnih lica tokom obavljanja svakodnevnih operacija na internetu (surfovanje, četovanje, korišćenje društveno-socijalnih mreža, online igrice). Prevencija obuhvata ograđivanje od neprimerenih sadržaja i negativnih efekata korišćenja interneta, kao i dostupnost znanja o načinu na koji virtualna stvarnost utiče na decu i granicama bezopasnog upuštanja u digitalni svet. Kroz interaktivnu diskusiju sa školarcima i prezentacijom koja sadrži nekoliko potresnih video-klipova o zloupotrebi dece na internetu, predavači su uspeli da održe pažnju mlade publike i prenesu

poruku o neophodnosti kontrolisanog pristupa informacionim tehnologijama.

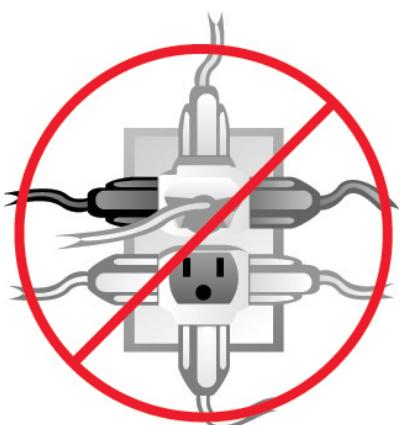
Realizacija predavanja ne bi bila moguća bez podrške predstavnika škole „Mito Igumanović” i Narodne biblioteke u Kosjeriću, kojima i ovim putem zahvaljujemo na saradnji. Na liniji uzajamnog razumevanja sa svim akterima lokalne zajednice, nastavićemo da proširujemo svoje delovanje i aktivnosti kroz programe edukacije o značaju bezbednosti u svim sferama života, i time, svojstveno našim vrednostima, kontinuirano doprinosimo očuvanju bezbednosti svih građana, naročito najmlađih.

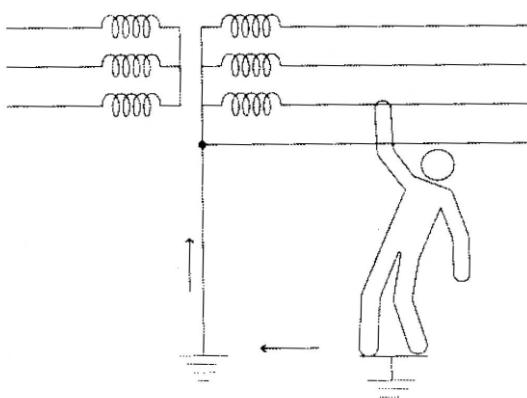
Bezbednost prilikom korišćenja električne energije

Petar Jovanović, zamenik rukovodioca elektro energetike

Električna struja u pojedinim situacijama može izazvati udar na ljudsko telo, sa posledicama u vidu težih povreda, pa čak i smrtnog ishoda, zavisno od vrste i jačine struje, kao i puta i dužine trajanja njenog proticanja kroz organizam. Osnovna opasna dejstva električne struje nastaju usled: direktnog dodira sa delovima električne instalacije i opreme, indirektnog dodira zbog kvara opreme, topote koju razvija električna oprema ili instalacija (opekotine), udara groma i atmosferskih pražnjenja. Proticanje struje kroz ljudsko telo uspostavlja se prilikom dodira tačaka koje se nalaze na različitom potencijalu.

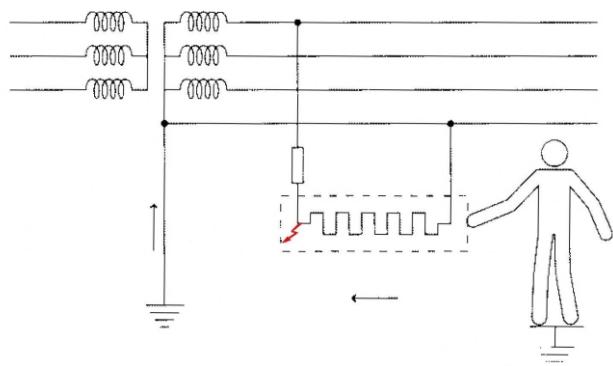

Direktni dodir delova električne instalacije predstavlja najopasniji način povređivanja električnim udarom. U ovom slučaju (ilustracija ispod: primer niskonaponske mreže), ruka se nalazi na potencijalu od 220 V, a noge na referentnom potencijalu zemlje od 0 V, tako da struja protiče ka donjim ekstremitetima.

Najopasniji način povređivanja električnim udarom – ilustracija

Indirektni dodir delova električne instalacije nastaje kada dođe do proboga faze električnog uređaja na njegovo kućište, dodirom kućišta posredno stupamo u kontakt sa fazom i dovodimo ruku na potencijal koji se razlikuje od referentnog, na kome se nalaze noge, što uzrokuje proticanje struje kroz organizam.

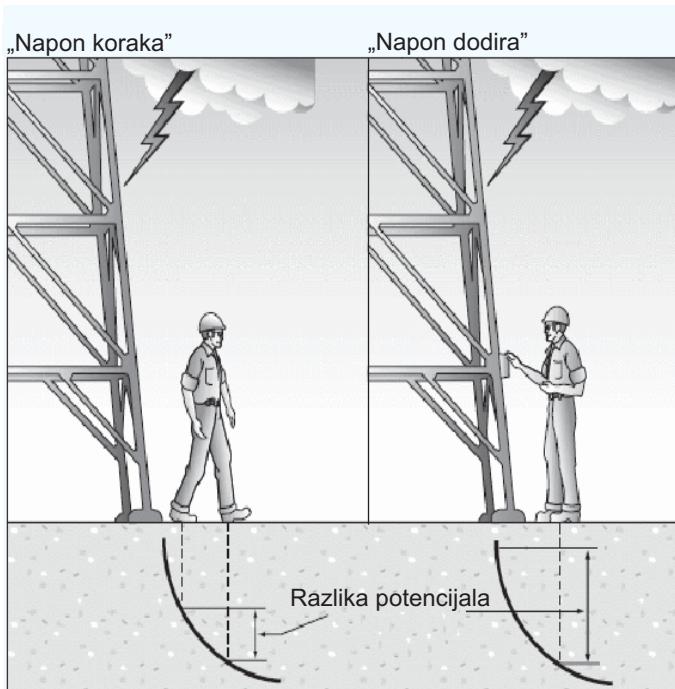
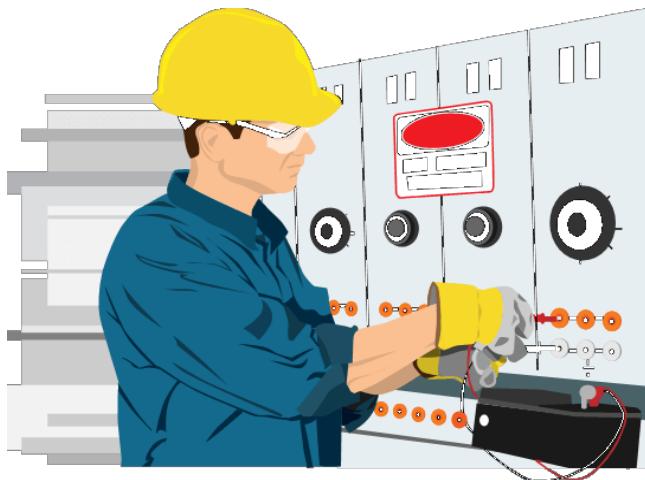

Indirektni dodir delova električne instalacije usled kvara uređaja – ilustracija

Mere za prevenciju opasnosti usled direktnog i indirektnog dodira delova instalacije:

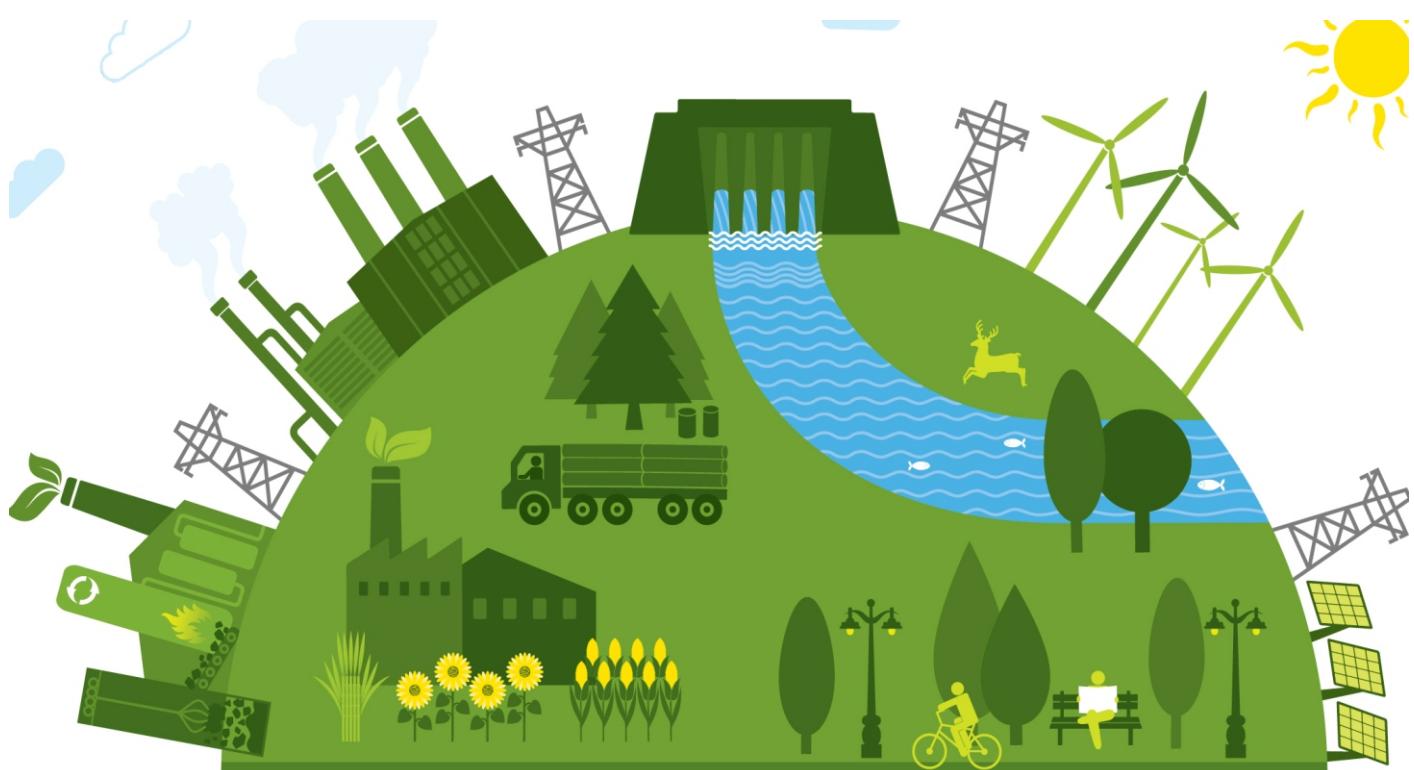
- Zaštita izolovanjem, primena elektroizolovanih kućišta električnih aparata i elektroizolovanih pregrada za sprečavanje direktnog i indirektnog dodira električnih instalacija;
- Zaštita postavljanjem električnih instalacija van dohvata ruke;
- Zaštita pomoću uređaja diferencijalne struje (tzv. FID sklopke), koji isključuje električnu instalaciju u slučaju proticanja struje van predviđenog strujnog kola;
- Zaštita automatskim isključivanjem napajanja u slučaju struje kratkog spoja;
- Zaštita lokalnim izjednačavanjem potencijala (dodirne tačke ne mogu doći na različit potencijal);
- Sticanje tehničkog znanja i iskustva u obavljanju odgovarajućih poslova;
- Svest o opasnostima i štetnostima, i upotreba adekvatnih zaštitnih sredstava.

Opasnosti usled „napona dodira“ i „napona koraka“, ilustrovane na slici ispod, obično su izazvane atmosferskim pražnjenjem ili dodirom loše uzemljenih metalnih delova sa električnom instalacijom. U blizini loše uzemljenih metalnih delova koji su došli pod napon, zemlja, takođe, dolazi pod napon koji eksponencijalno opada sa udaljavanjem od mesta sa rizičnim delovima. U slučaju dodira loše uzemljenih delova koji su došli pod napon, na udaljenosti od 1 metra, gde su pozicionirane noge, stvara se razlika potencijala između tačaka tela, uslovjavajući električni udar („napon dodira“). Koračanjem u blizini delova koji su loše uzemljeni, a došli su pod napon, postoji opasnost i od uspostavljanja razlike potencijala između nogu, odnosno proticanja struje između njih („napon koraka“).

Mere za prevenciju opasnosti usled „napona dodira“ i „napona koraka“:

- Sprovodenje električne struje u zemlju u toku kvara ili atmosferskog pražnjenja, upotrebom adekvatnog i efikasnog sistema uzemljenja kućišta električnih aparata i objekata (značajno se smanjuje „napon koraka“ i „napon dodira“);
- Postavljanje elektroizolacionih prostirki ili uzemljenih gazišta u blizini opreme koja je pod naponom;
- Ukoliko ste uočili da je uzemljena oprema u dodiru sa provodnikom koji je pod naponom, ne krećite se, već se udaljite od nje sitnim koracima ili „skakutanjem“;
- U toku grmljavine (atmosferskih pražnjenja) nemojte biti na otvorenom ravnom prostoru na kome vi predstavljate najvišu tačku, ne dodirujte visoke metalne uzemljene delove, nemojte hodati ili trčati u blizini visokih metalnih uzemljenih delova.

Prvi Integrисани izveštaj *TITAN Cementare Kosjerić*

U prisustvu zvanica iz lokalne zajednice, 7. jula 2017. godine, u Osnovnoj školi „Jordan Đukanović“ na Vardi, *TITAN Cementare Kosjerić* je sedmi put zaredom predstavila svoj godišnji Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju i održivom razvoju. Ovo je prvi Integrисani izveštaj, koji je kompanija pripremila prateći okvir Međunarodnog saveta za integrisano izveštavanje (International Integrated Reporting Council – IIRC), u nameri da na potpuniji i transparentniji način javnosti predstavi finansijske, društvene i rezultate u oblasti zaštite životne sredine, i tako učvrsti dobru saradnju sa okruženjem. Izveštaj su verifikovali nezavisni revizori iz kompanije EY Serbia, u skladu sa smernicama Globalne inicijative za izveštavanje – GRI.

Karakter Izveštaja i njegovo objektivno utemeljenje u poslovanju predstavio je Miroslav Gligorijević, generalni direktor *TITAN Cementare Kosjerić*, koji je u završnom delu izlaganja o informativnosti dokumenta, rezimirao suštinu kompanijske politike i predočio smernice daljeg delovanja.

„U svom radu ostajemo orijentisani na dugoročnu stabilnost i razvoj poslovanja, nastojeći da unapredimo tri bazične oblasti: finansijske rezultate, naš uticaj na društvo i zaštitu životne sredine. Usmeravamo velike napore u saradnju sa lokalnim stekholderima, prateći međunarodne tokove i uključujući se u važne nacionalne i globalne inicijative koje promovišu društvenu odgovornost i održivi razvoj. Tokom 2016. godine

usaglasili smo naše ciljeve sa Ciljevima održivog razvoja Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija. Nastavićemo da usmeravamo snage na prioritete društvene odgovornosti, postizanjem još boljih rezultata u domenima zaštite životne sredine i bezbednosti i zdravlja na radu. Podrška naših partnera – zaposlenih, klijenata i dobavljača, lokalne zajednice – realizuje se saradjnjom u svim aspektima održivog razvoja, i otvara put perspektivi daljeg rasta i progresa, kojima zajedno gradimo održive veze.“

Nasmejani gosti pomno su pratili predstavljanje Integrисanog izveštaja

Izveštaj potvrđuje da je odgovornim i savesnim prisustvom u društvenom kontekstu *Cementara* uspostavila dugogodišnju uzajamnu lojalnost sa lokalnom zajednicom, u čije razvojne projekte je tokom 2016. godine uložila preko 225.000 evra. Kao poslovni prioritet kompanije, bezbednost na radu predmet je stalnih provera i unapređenja.

Dobre prakse koje se primenjuju u *TCK*, donose uspešne rezultate, a svest o bezbednosti promoviše se ne samo unutar fabrike i kroz lanac nabavke, već i među najmlađima – već sedam generacija četvrtaka osnovne škole u Kosjeriću uključeno je u program „Bezbednost pre svega“, koji je posvećen sistematicnom razvoju ove vrste kulture od najranijeg uzrasta.

Učenici OŠ „Jordan Đukanović“ na Vardi, zabavili su prisutne svojim igračkim umećem

Visoki kriterijumi na planu zaštite životne sredine bili su u fokusu kompanije tokom 2016. godine, što je podrazumevalo i značajna ulaganja. Rezultati su vidljivi i stalno se prate. Ostvareni su i nadmašeni ciljevi emisija u vazduhu i potrošnje vode, a nastavljaju se finansiranja i unapređenja u oblasti energetske efikasnosti, smanjenja potrošnje prirodnih resursa i borbe protiv nepovoljnih klimatskih promena.

Poslednji dogovori pred početak slikanja

Komentar na Integrисани godиšњи извештај kompanije dao је и гospодин Srđan Knežević, iz revizorske kuće EY Serbia, koji је представио процес верификације информација приказаних у извештају.

Integrисани извештај TITAN Cementare Kosjerić za 2016. godinu

Na kraju zvaničnog dela prezentacije Integrисаног godиšnjeg извештаја за 2016. godinu, организована је humanitarna radionica. Svi gostи bili су podeljeni u timove, i imali су isti zadatак – da nacrtaju predlog naslovne strane izvештаја za sledeću godinu.

U sjajnoj atmosferи i uz помоћ зaposлених у TITAN Cementari Kosjerić, гости су уживали током чедresetpetominutног čаса likovne културе. У неизвесној борби до самог краја, победу је ipak издејствовала екипа „Laporci“. Nagradni vaučer u вредности од 1.000 evра додељили су Предшкolskoj ustanovi „Olga Grbić“ из Kosjerića.

Pобedниčка екипа „Laporci“ освојеној награди у износу од 1.000 евра donirala је Предшкolskoj ustanovi „Olga Grbić“ из Kosjerića

Kompletan Integrисани godиšњи извештај за 2016. godinu TITAN Cementare Kosjerić може се преузети са веб-сајта компаније: www.titan.rs.

Detaljnije informacije о integrисаном izveštavanju nalaze se на веб-сајту: www.integratedreporting.org, dok о smernicama Globalne inicijative за izveštavanje можете виše saznati на веб-сајту: www.globalreporting.org.

Naše bebe

Vladan Todorović (Rudnik) добио је ћерку Lenu

Dejan Gavrilović (Proizvodnja) добио је sina Ignjata

Rekonstrukcija komandno-signalne i zaštitne opreme u trafostanici TS-1

Zdravko Dragović, zaposleni u penziji

Trafostanica TS-1 u TCK je mesto ulaska električne energije koja se koristi za potrebe potrošača – mašina, uređaja i ostale opreme, u svim objektima naše fabrike za proizvodnju cementa. Trafostanica, koja je puštena u rad 1975. godine, opremljena je odgovarajućom opremom za razvod i transformisanje napona. Ulazni napon u rasklopno postrojenje trafostanice je 110 KV. U trafostanici TS-1 se prvo vrši transformisanje napona sa 110.000 V na 6.000 V, a zatim i drugo transformisanje: sa naponskog nivoa od 6.000 V na naponski nivo od 400 V – u ovom slučaju, ugrađeni su odgovarajući transformatori i u drugim objektima trafostanica, čije su pozicije TS-2 i TS-3.

Radni naponi koji su u upotrebi u proizvodnim i drugim objektima fabrike iznose 6.000 V, 400 V i 230 V. Sa komandno-signalnom opremom vrši se komandovanje (uključenje/isključenje) rasklopnih uređaja (rastavljača i prekidača). Zaštitna oprema ima ulogu da kontroliše određene energetske parametre prilikom rada mašina i uređaja, i da u slučaju nastanka kritičnih vrednosti na vreme isključi štićeni objekat.

Glavni zaštitno-upravljački uređaj

Od kada je fabrika postala vlasništvo kompanije TITAN, permanentno se investira u unapređenje pojedine opreme u trafostanici TS-1. Tako je 2005. godine izvršena rekonstrukcija razvoda 6 KV, a zatim do 2015, gotovo svake godine je obavljana rekonstrukcija/zamena određenih uređaja ili opreme u rasklopnom postrojenju 110 KV, na primer, rekonstrukcija rasklopne opreme na 110 KV naponskom nivou – rastavljača, prekidača i upravljačkih ormana, kao i zamena

strujnih mernih transformatora, naponskih mernih transformatora i odvodnika prenapona.

Posle više od četiri decenije rada komandno-signalne i zaštitne opreme u trafostanici TS-1, u prethodnoj i tekućoj godini smo prvi put pristupili rekonstrukciji postojećeg sistema. Zahtev za izradu projektne dokumentacije, podnet 7. marta 2016. godine, inicirao je sektor elektro održavanja fabrike. Za najpovoljnijeg ponuđača, kako za izradu projektne dokumentacije, tako i za izvođenje radova, odabранo je preduzeće „Elkomont“ iz Užica. Naš zahtev predvideo je izbor tehnički najsavremenije i najkvalitetnije zaštitne, pomoćne i druge opreme od renomiranih svetskih proizvođača, pod uslovom da se funkcionalno uklapa sa svim postojećim uređajima trafostanice. Izrada adekvatne tehničke dokumentacije podrazumevala je detaljnu procenu svih segmenta i celokupnog koncepta rekonstrukcije, za što je bilo potrebno višemesečno angažovanje inženjera projektnog tima, kao i inženjerskog kadra elektro održavanja Cementare.

Izvođenje radova na poslovima rekonstrukcije komandno-signalne i zaštitne opreme u trafostanici TS-1, započelo je 20. septembra 2017. godine. Polovinom decembra startovali su radovi na izradi regala i polaganju kablova, dok je isporuka ormana sa ugrađenom zaštitnom i drugom predviđenom opremom počela 18. januara 2017. godine, od kada traju poslovi na ugradnji ormana, povezivanju, funkcionalnoj kontroli, parametriranju zaštitnih releja, kontroli i podešavanju zaštita.

Rekonstrukcija je obavljana naizmenično, po trafo poljima, kako bi se obezbedilo napajanje fabrike preko jednog trafo polja. Nakon završetka radova na rekonstrukciji, kontrola stanja energetskih parametara mreže, mašina i uređaja se obavlja novom ugrađenom opremom.

Prilikom izvođenja radova, posebno smo vodili računa o bezbednosti zaposlenih koji su angažovani na ovim aktivnostima, i u tom cilju prvobitno je urađena analiza bezbednosti posla (ABP), sa svim daljim procedurama za sprečavanje rizika. Bezbednost poslova zahtevala je da se u dva navrata, ukupnog trajanja oko 44 sata, isključi energetsko napajanje kompletne fabrike.

Posle 30 godina provedenih u TCK, ovo je moje poslednje angažovanje u elektro održavanju pre odlaska u penziju. Zato koristim priliku, da svim zaposlenima u TCK poželim dobro zdravlje, porodičnu sreću i uspešnu poslovnu karijeru.

Prijateljstvo je pobednička kruna svih Cementarijada

Milovan Biljić, predsednik Sindikata TCK

U Kladovu, značajnom istorijskom i turističkom mestu istočne Srbije, smeštenom na obali Dunava, odakle su se od davne prošlosti prostirale veze sa glavnim civilizacijskim tokovima Balkana, održana je 27. Cementarijada, u organizaciji kompanije LafargeHolcim iz Beočina. Od 26. juna do 2. jula predstavnici domaćina i kolege iz TITAN Cementarnice Usje (Makedonija), Fabrike cementa Lukavac (Bosna i Hercegovina), CRH – Popovac i TITAN Cementare Kosjerić odmeravali su snage u raznim sportskim disciplinama i provodili zajedničke trenutke u prijatnom druženju i zabavi koji ovim susretima daju posebnu draž.

Doprinoseći fer i sportskoj atmosferi manifestacije, zaposleni u TCK su učestvovali u većini programskih disciplina i ostvarili zapažene rezultate: prvo mesto u streljaštvu i pikadu za muškarce, drugo mesto u nadvlačenju konopca, treće mesto u muškoj odbojci, šahu i stonom tenisu. Naši najbolji predstavnici u individualnim kategorijama bili su: Ivana Tanasković – šah, koja je ujedno osvojila i prvo mesto na

takmičenju u pevanju, Petar Jovanović – muški pikado i Marko Savić – streljaštvo. I u ostalim takmičenjima smo iskazali maksimalno zalaganje i požrtvovanost, ali protivnici su bili spremniji.

Naša ekipa je dostojanstveno predstavljala svoju fabriku, kao i na svim dosadašnjim smotrama zdravog tela i duha, posle kojih smo uvek bogatiji za nova iskustva i prijateljstva.

Takmičari tokom igre nadvlačenja konopca

Jedan svet. Jedan dom. Jedno srce.

Gordana Savić, rukovodilac planiranja i izveštavanja i
Dragana Todorović, pomoći računovođa planiranja i izveštavanja

U sklopu svog društveno odgovornog delovanja, inicijativa TITAN Cementare Kosjerić, pod sloganom „Jedan svet. Jedan dom. Jedno srce.”, pokrenuta je sa namerom da odgovori na svakodnevnu potrebu svih nas da redovno brinemo o svom zdravlju i pokažemo humanost na delu. Zajednička saradnja kompanije i lokalnog Crvenog krsta, okupila je u sredu, 10. maja 2017. godine, u holu Narodne biblioteke u Kosjeriću, preko 80 dobrovoljnih davalaca krvi. U ovakvim akcijama računamo na sugrađane sa dugogodišnjim humanitarnim iskustvom, ali naročito raduje činjenica da, uprkos novim, modernijim stilovima života, i podmladak Kosjerića ostaje veran tradicionalnim vrednostima koje odišu brigom o drugima.

U nastojanju da unapredi svest o značaju preventivnih medicinskih pregleda, istog dana kompanija je, u saradnji sa Domom zdravlja Kosjerić, podstakla oko 60 meštana da u Info Centru TCK izmere krvni pritisak, nivo šećera u krvi, visinu i težinu. Promovisanje zdrave ishrane podržalo je oko 80 naših

sugrađana, degustirajući prirodne napitke koji okrepljuju telo i podmlađuju duh. Pozitivnu atmosferu tokom druženja i razgovora o dilemama vezanim za dobre životne navike odraslih, upotpunili su naši najmlađi posetioci koji su stekli znanja o odgovornom ponašanju prema svom zdravlju od najranijeg uzrasta.

Promociji zdravlja priključili su se i naši najmlađi sugrađani

Društvena vrednost vidovdanskih nagrada

Starajući se da posvećenost školskom uspehu i obrazovanju bude snažan podsticaj razvoju mladih i uspostavljanju društveno odgovornih vrednosti, *TITAN Cementara Kosjerić* je i ove godine dodelila vredne vidovdanske nagrade najuspešnijim učenicima svih škola opštine Kosjerić.

Tradicionalnim školskim svečanostima u čast, kao i svakog dosadašnjeg 28. juna, *Cementara* je najistaknutije đake lokalnih škola nagradila čestitkama i poklonima koji će predstavljati motivaciju za nastavak kvalitetnog rada u nastavnom i vaspitnom sistemu.

U Osnovnoj školi „Mito Igumanović”, za đaka generacije proglašena je Milena Rakić, dok su drugo i treće mesto u rangu najboljih osnovaca zauzeli Milica Jovanović i Uroš Vitezović. Istakavaši se plasmanom za republička takmičenja iz raznih disciplina, nagrađeni su sledeći učenici: Milena Rakić

(biologija, hemija i „Književna olimpijada”), Milica Jovanović (biologija, srpski jezik i „Književna olimpijada”), Kosta Damjanović (engleski jezik), Luka Stojanić (hemija), Iva Perišić (smotra recitatora), Kristijan Radović („Šta znaš o saobraćaju”) i ekipa u streljaštvu – Đorđe Savić, Nataša Jezdović, Sara Vuković, Emiliija Jovanović, Aleksandar Lečić i Lazar Milić.

Za najuspešnijeg „malog maturanta” u OŠ „Jordan Đukanović“ na Vardi izabrana je Jelena Vasić, drugo mesto pripalo je Jeleni Jovanović, dok je Marjana Đukić zaslужila treće mesto.

Počasnu titulu đaka generacije u Tehničkoj školi u Kosjeriću poneo je Nikola Tomić, a najbolji pojedinci od prvog do četvrtog razreda su: Budimir Dunjić, Marko Tomić, Marko Milović i Jelena Pantović, kojima su priznanja TCK siguran vodič u ostvarenju budućih rezultata.

Nosioci Vukovih diploma OŠ „Mito Igumanović“

Univerzalne teme u interakciji stvaralaca i publike

Sena Vukotić, KUD „Dukat“ Kosjerić

Povodom manifestacije „Noć muzeja”, u utorak, 23. maja, u holu Narodne biblioteke „Sreten Marić”, učenici Osnovne škole „Mito Igumanović” – Milan Stanojević, 8. razred, i Marko Stanojević, 5. razred, priredili su svoju prvu izložbu likovnih radova, o kojoj je govorila njihova nastavnica likovne kulture Gordana Marković. Mladi stvaraoci su svoju fascinaciju književnim junacima iz sveta bajki i knjiga epske fantastike veoma veštim i zrelim izrazom uspeli da prenesu u drugu umetničku formu i oduševe sve prisutne posetioce. U nastavku večeri, profesori srpskog jezika Sena i Filip Vukotić ugostili su

autore knjige „Bajka o smrti” – Vladimira Vukomanovića i Janu Rastegorac, na svojevrsnom javnom času kojem je prisustvovao veliki broj učenika, prosvetnih radnika i građana. U razgovoru sa svojim nastavnicima i autorima, učenici Osnovne škole „Mito Igumanović” razmenili su shvatanja i tumačenja pojma i pojave smrti kroz istoriju, kulturu i religiju, i tako razvili veoma živu diskusiju na ovu temu. „Noć muzeja” u Kosjeriću je, kao i prethodnih pet godina, realizovao umetnički tim KUD-a „Dukat”, uz prepoznatljivu podršku *TITAN Cementara Kosjerić*.